

Conservarea capitalului natural, conditie a dezvoltarii durabile

Mihai ADAMESCU
monitor CE Programul LIFE

Centrul de Cercetari in Ecologie Sistemica si Sustenabilitate
Universitatea Bucuresti

Cat de repede se erodeaza biodiversitatea (dispar speciile, dispar complexe de ecosisteme)?

Un raport publicat in Nature (R. Monastersky, 2014) a concluzionat că 26% din toate mamiferele cunoscute, 13% din păsări și 41% din amfibieni sunt în pericol.

Acelasi raport concluziona ca numarul de specii care dispare saptamanal este estimat undeva intre 10 si 690! si ca in intr-un termen relativ scurt o extinctie majora este de asteptat!

Disparitia speciilor din Romania- un proces real

In urma cu doar 200 de ani Romania gazduia o serie de specii care au disparut, in mare parte datorita activitatilor antropice:

- 1) focile de la Marea Neagra,
- 2) antilopele din Moldova si Dobrogea,
- 3) caii si magarii salbatici din Baragan,
- 4) elani, bourii si zimbri din paduri,
- 5) dropiile din stepa sau
- 6) zaganii de pe piscurile Carpatilor.

Antilopa saiga

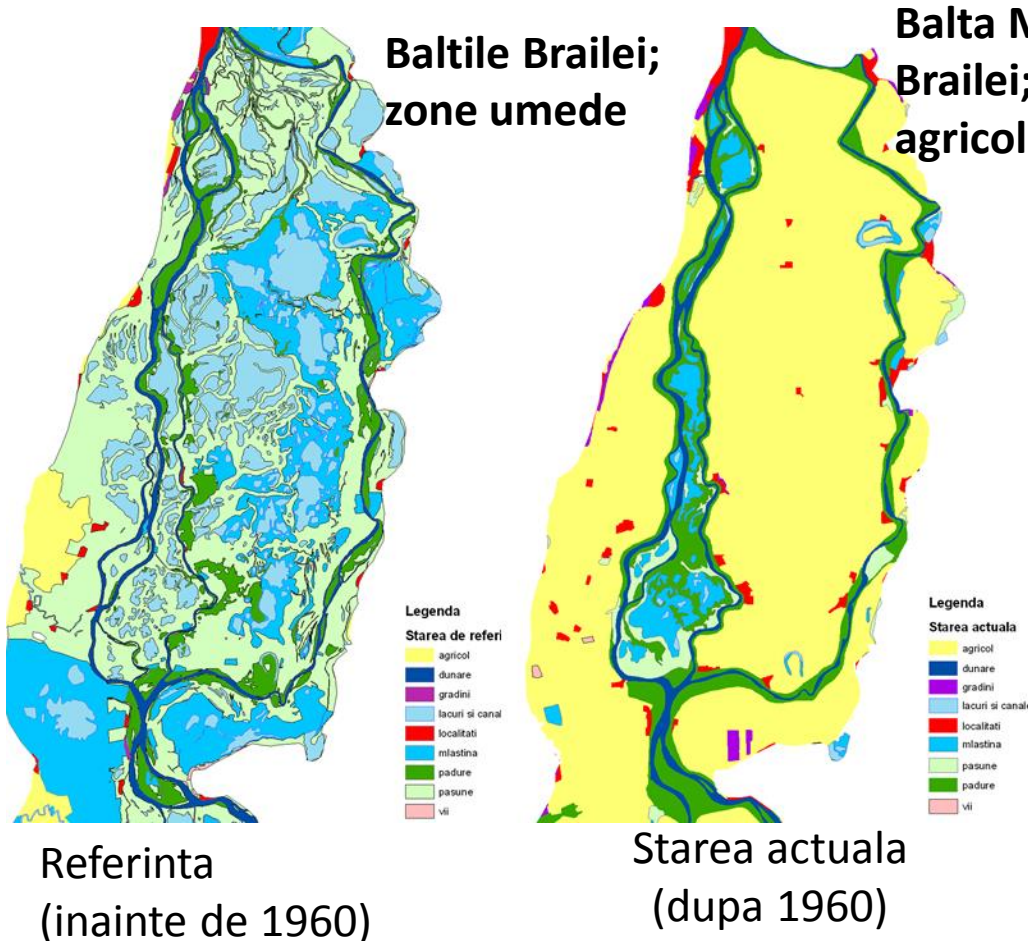
Zaganul sau Vulturul Barbos

Ce inseamna acest lucru?

Inseamna ca acest proces de erodare a biodiversitatii este o REALITATE!

Dispar insa si complexe de ecosisteme!

Lunca Dunarii si intregi complexe de ecosisteme din Delta Dunarii au disparut, ca urmare a unor lucrari de indiguire extensive cu consecinte complexe asupra capacitatii de furnizare a serviciilor ecosistemice.

80% din Lunca Inundabila (nu numai Baltile Brailei) au disparut ca urmare a “redarii agriculturii” a unor sisteme extrem de complexe care furnizau o gama larga de servicii ecosistemice.

Biodiversitatea este termenul colectiv pentru întreaga varietate a vieții de pe pământ.

Mulți consideră acest lucru ca fiind numărul total de specii, dar este de fapt mai complex decât acesta.

Este vorba de **diversitatea genetică, diversitatea speciilor/populațiilor, diversitatea ecosistemica** dar și a unităților mari cunoscute sub denumirea de biomi, cum ar fi biomul pădurilor de conifere.

In **sens larg biodiversitatea** cuprinde pe langa componentele capitalului natural si specia umana, impreuna cu componentele capitalului creat de aceasta!

Ce este Capitalul Natural?

- **Reteaua sistemelor ecologice** ce functioneaza in regim natural si seminatural
- **Reteaua sistemelor ecologice antropizate** (transformate din primele)
- **Resursele regenerabile si neregenerabile sunt componente ale capitalului natural!**
- **Capitalul natural este parte a biodiversitatii in sens larg!**
- **Capitalul natural este cel care furnizeaza servicii ecosistemice.**

Servicii ecosistemice

Beneficiile pe care oamenii le obțin din natură sub formă de bunuri și servicii oferite de către ecosistemele naturale și semi-naturale sunt cunoscute sub denumirea generică de „**servicii ecosistemice**” (TEEB 2010).

Serviciile ecosistemice sunt grupate în câteva mari categorii (de ex.: MEA 2005, TEEB 2010, MAES 2013, 2014, CICES 2013).

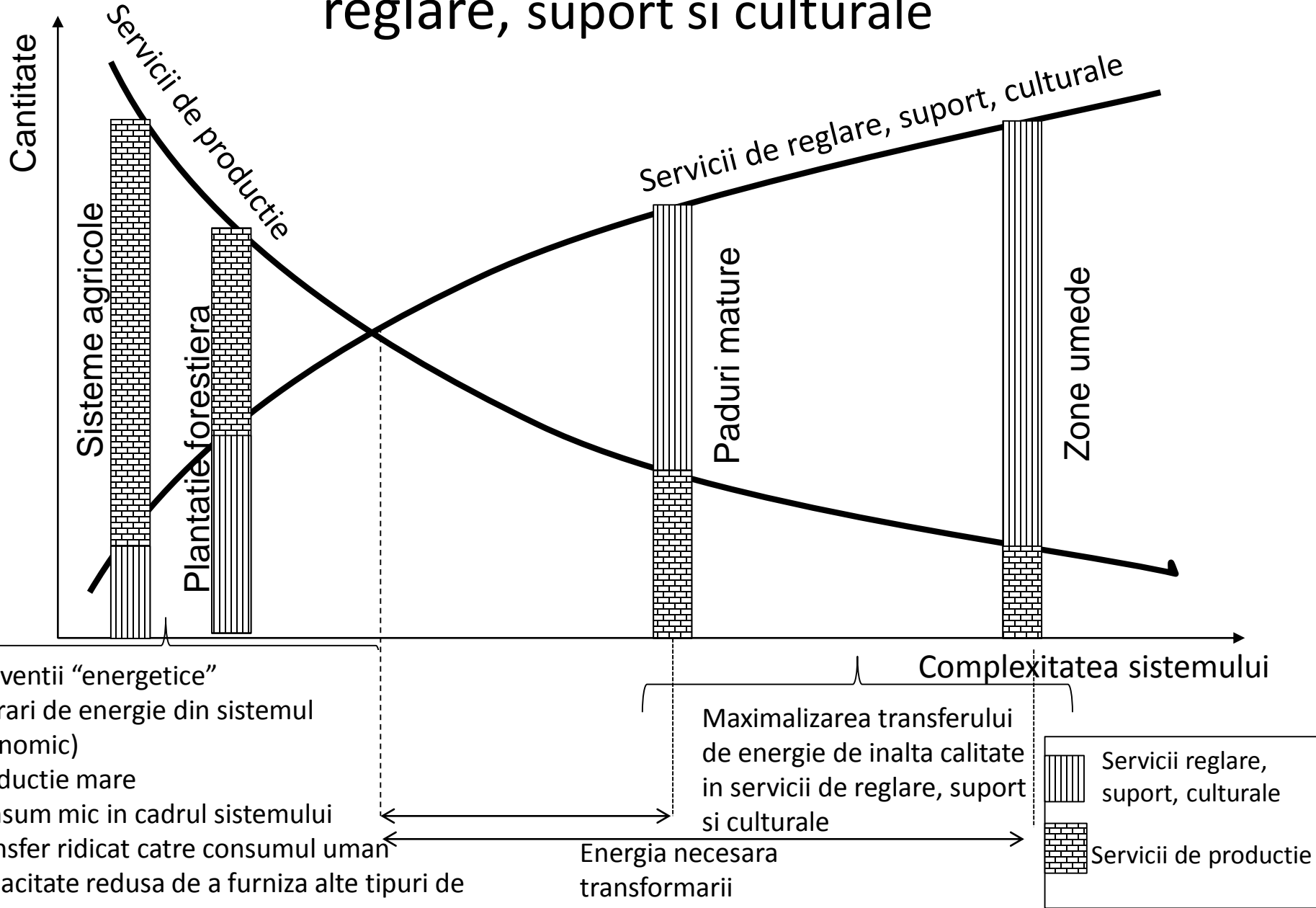
- **Serviciile de producție** sunt reprezentate de capacitatea ecosistemelor de a furniza diferite resurse (de ex.: alimente, fibre, combustibili, apă potabilă);
- **Serviciile de reglare** sunt determinate de capacitatea ecosistemelor de a controla procesele naturale (de ex.: reglarea climei, a calității și cantității de apă);
- **Serviciile de suport** sunt acele servicii care creează condițiile necesare pentru furnizarea tuturor celorlalte servicii oferite de ecosisteme (de ex.: furnizarea de substrat pentru diversitatea biologică și spațiu adecvat pentru activitățile umane, asigurarea heterogenității abiotice);
- **Serviciile culturale** reprezintă beneficiile non-materiale oferite de ecosisteme (de ex.: valoarea estetică a peisajului, spațiile de recreere).

De ce servicii ecosistemice?

De ce sustenabilitatea serviciilor ecosistemice?

- In ciuda eforturilor de limitare a pierderii biodiversitatii (implementare strategii si conventii ex. Directiva Habitate si Directiva Pasari) inca se constata o “erodare” semnificativa a biodiversitatii,
- **Una din marile constrangeri (din punct de vedere stiintific) este intelegerea limitata a consecintelor pierderii biodiversitatii asupra functionarii sistemelor ecologice si, pe cale de consecinta, asupra serviciilor ecosistemice;**

Servicii de producție vs servicii de reglare, suport și culturale

Care este insa legatura biodiversitatii cu capitalul natural?

In fapt BIODIVERSITATEA
este SUPORTUL pentru viata!

Furnizeaza **Servicii ecosistemice** fara de care
sistemele socio-economice nu ar putea exista!

- De la purificarea aerului; la purificarea apei,
reglarea cantitatii de CO₂ in aer sau furnizarea de
hrana sau materii prime toate sunt servicii
ecosistemice!

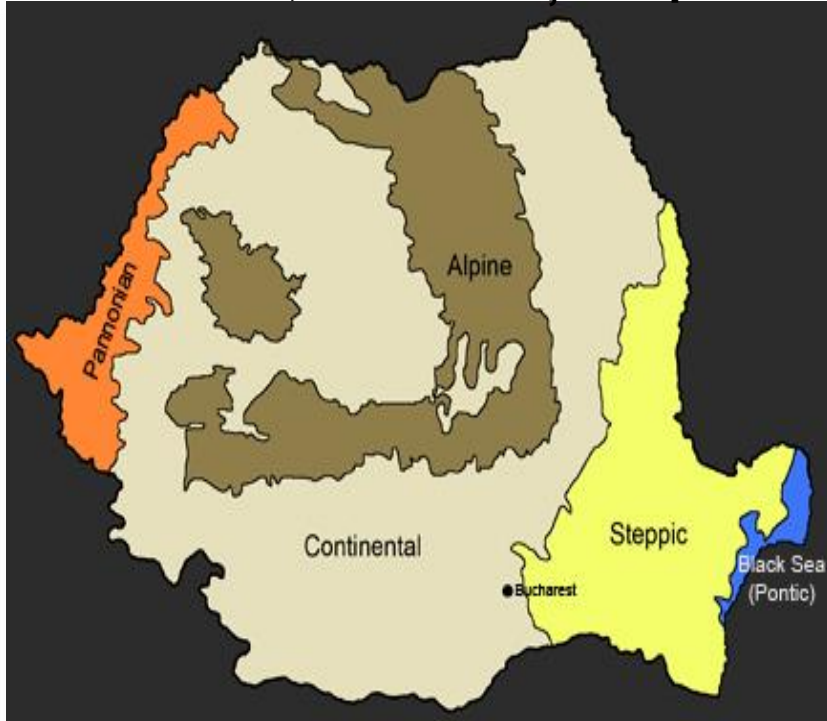
- Capitalul natural al României **nu este încă** protejat, conservat și ameliorat în concordanță cu ambițiile celui de Al șaptelea program de acțiune pentru mediu **desi pasi în această direcție se fac în mod constant;**
- Nici la nivel European nu este alta situație;

Amenințări

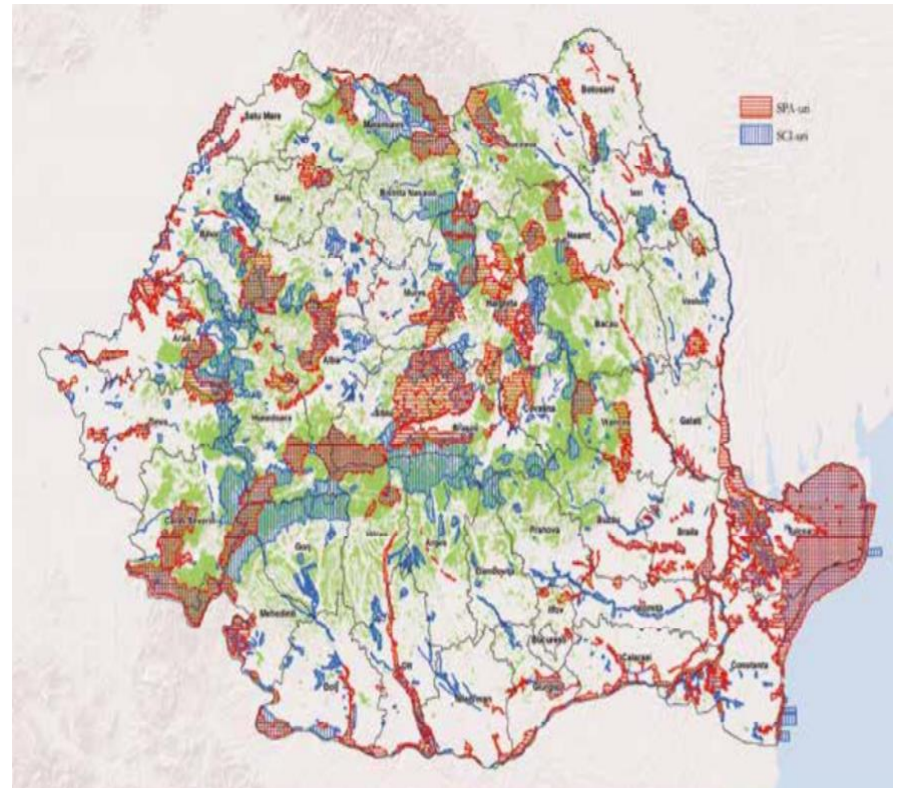
- Pierderea funcțiilor solului,
- Degradarea terenurilor și fragmentarea sistemelor ecologice împreună cu
- Schimbările climatice

rămân preocupări majore care amenință **fluxurile bunurilor și serviciilor ce stau la baza producției economice și a bunăstării României.**

In Romania se regasesc 5 bioregiuni: Alpină, Marea Neagra, Continentală, Panonică și Stepică.

Sistemul de arii protejate din Romania

Aceasta este adevarata bogatie a Romaniei!

Un sistem (o retea) de arii protejate conectate, capabile sa furnizeze o gama larga de servicii ecosistemice, catre o serie larga de beneficiari, contribuind astfel la rezilienta Sistemelor socio-ecologice si asigurand DEZVOLTAREA SUSTENABILA.

Avem o serie de perceptii si idei gresite

Dezvoltarea
economica $\neq$ Conservarea
capitalului natural

Cresterea economica, pentru a fi sustenabila, trebuie sa permita (de fapt sa fie construita pe) conservarea capitalului natural!

Rezilienta sistemului socio-economic, securitatea si existenta societatii romanesti pe termen mediu si lung este strans legata de conservarea capitalului natural!

**Uneori nu vedem raspunsurile.....
desi ele sunt chiar in fata noastra!**

Implicatii (exemple):

- 1) **Constructia de autostrazi** este esentiala pentru dezvoltarea economica a Romaniei!

Constructia acestora este imperios necesara! Punerea lor in practica trebuie insa sa **respecte o serie clara de criterii pentru a evita fragmentarea sistemelor ecologice (realizarea de ecoducte) cu beneficii pe termen lung care depasesc cu mult costurile lor de realizare!**

- 2) Avem **nevoie de energie pentru dezvoltarea economica** dar acest sector trebuie sa tina cont de necesitatea conservarii biodiversitatii pentru ca exista consecinte imediate ale actiunilor noastre: spre exemplu microhidrocentralele pot determina deteriorarea calitatii vietii pentru comunitatile situate in aval; reducerea capacitatii sistemelor adiacente de a face fata modificarilor climatice; Cresterea riscurilor legate de modificarea frecventei de aparitie a catastrofelor naturale (inundatii extreme, secete, modificarea regimului hidrologic);

- 3) **Management adaptativ pentru arii protejate si specii** cu importanta conservativa ridicata;

Pentru **toate avem legislatie** care este in **concordanta cu legislatia Uniunii Europene** care ne permite sa abordam aceste situatii de o maniera consecventa.

Pentru toate avem nevoie insa de resurse
financiare care sa asigure implementarea
tuturor ideilor bune!

Si pentru acest lucru exista programul LIFE! Care
tocmai ce a primit anul acesta ca o masura a
importantei cresterea cu 60 % a bugetului
pentru perioada 2021-2027.

NEEMO – echipa de monitorizare externă, subcontractată de Comisia Europeană, care urmărește implementarea proiectelor LIFE+ și se ocupă de comunicarea legată de programul LIFE.

www.neemo.eu

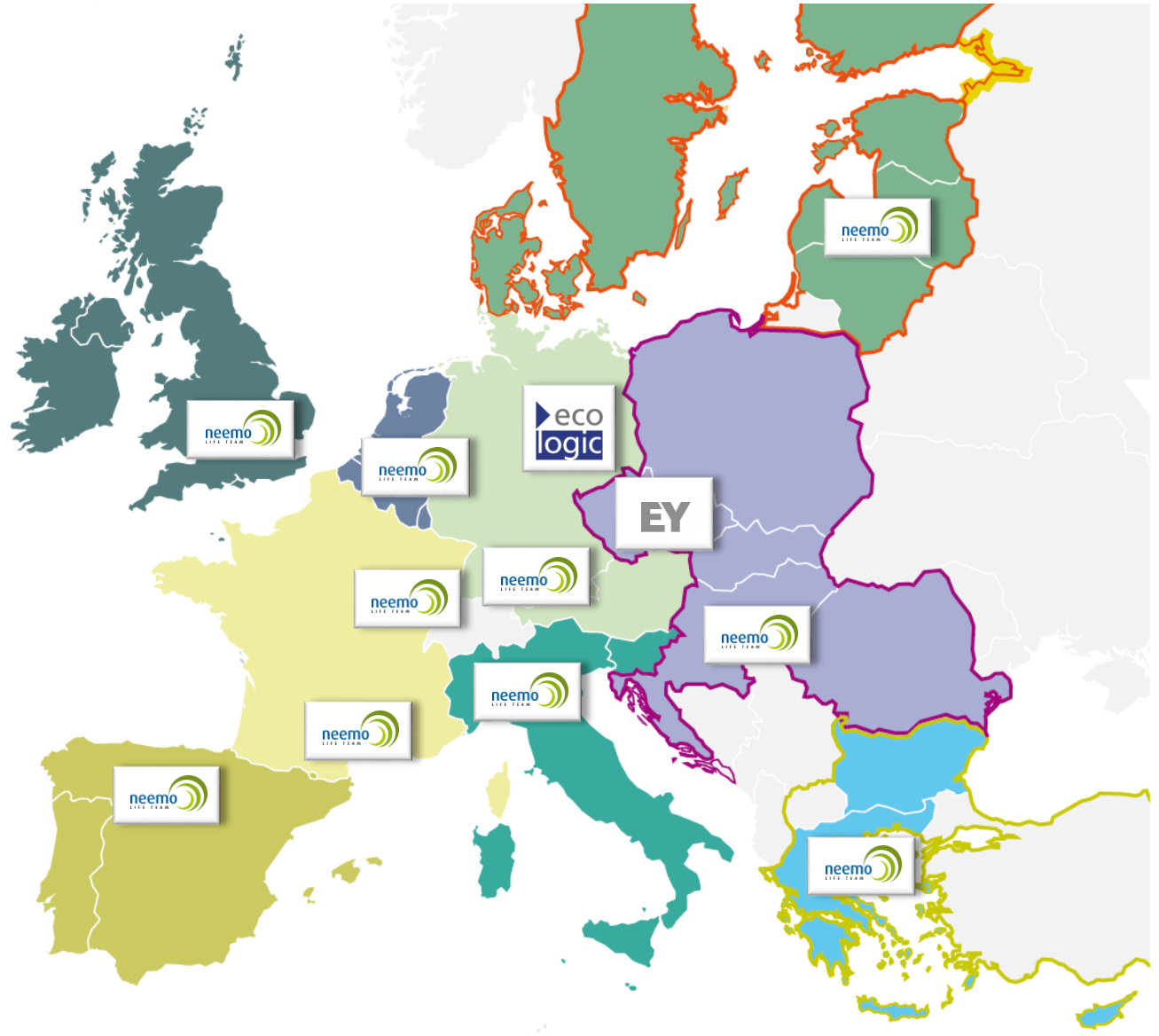
În România:

- 2 monitori locali și unul extern

În Europa:

- 183 experți

LIFE

OBIECTIVUL GENERAL LIFE:

De a contribui la **implementarea, actualizarea și dezvoltarea** politicilor și legislației de mediu și climatice ale Uniunii Europene.

OBIECTIVE LIFE PENTRU 2018-2020...

... SĂ CONTRIBUIE LA:

- ❖ **O economie eficientă** din punctul de vedere al utilizării resurselor, cu emisii scăzute de dioxid de carbon și adaptată la modificările climatice;
- ❖ **Protejarea și îmbunătățirea calității mediului și la stoparea declinului biodiversității**, inclusiv prin sprijinirea rețelei Natura 2000 și adresarea problemelor legate de degradarea ecosistemelor;
- ❖ Dezvoltarea, punerea în aplicare a **politicii și legislației Uniunii în domeniul mediului și al climei;**

(1)

OBIECTIVE LIFE PENTRU 2018-2020...

- ❖ Să realizeze acțiuni de **integrare a obiectivelor de mediu și climatice cu alte politici și în practica din sectoarele public și privat** la nivelul Uniunii, inclusiv prin creșterea capacității acestor sectoare;
- ❖ să susțină o **governanță mai bună în domeniul mediului și al climei la toate nivelurile**, inclusiv o mai bună implicare a societății civile, a ONG-urilor și a actorilor locali;
- ❖ să sprijine punerea în aplicare a celui **de-al șaptelea program de acțiune pentru mediu.**

(2)

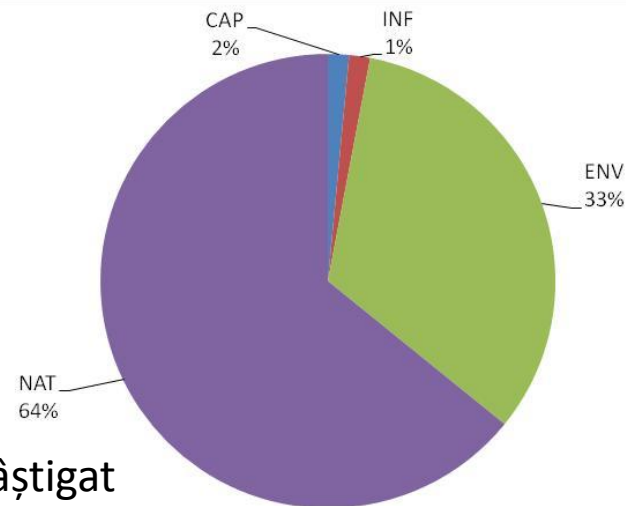
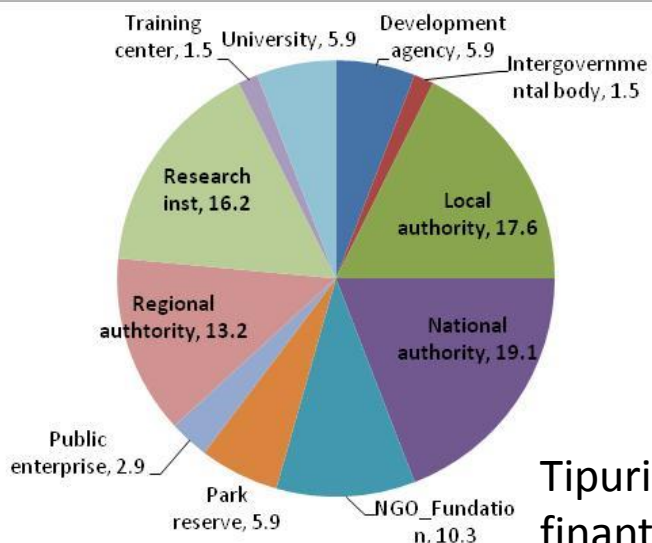
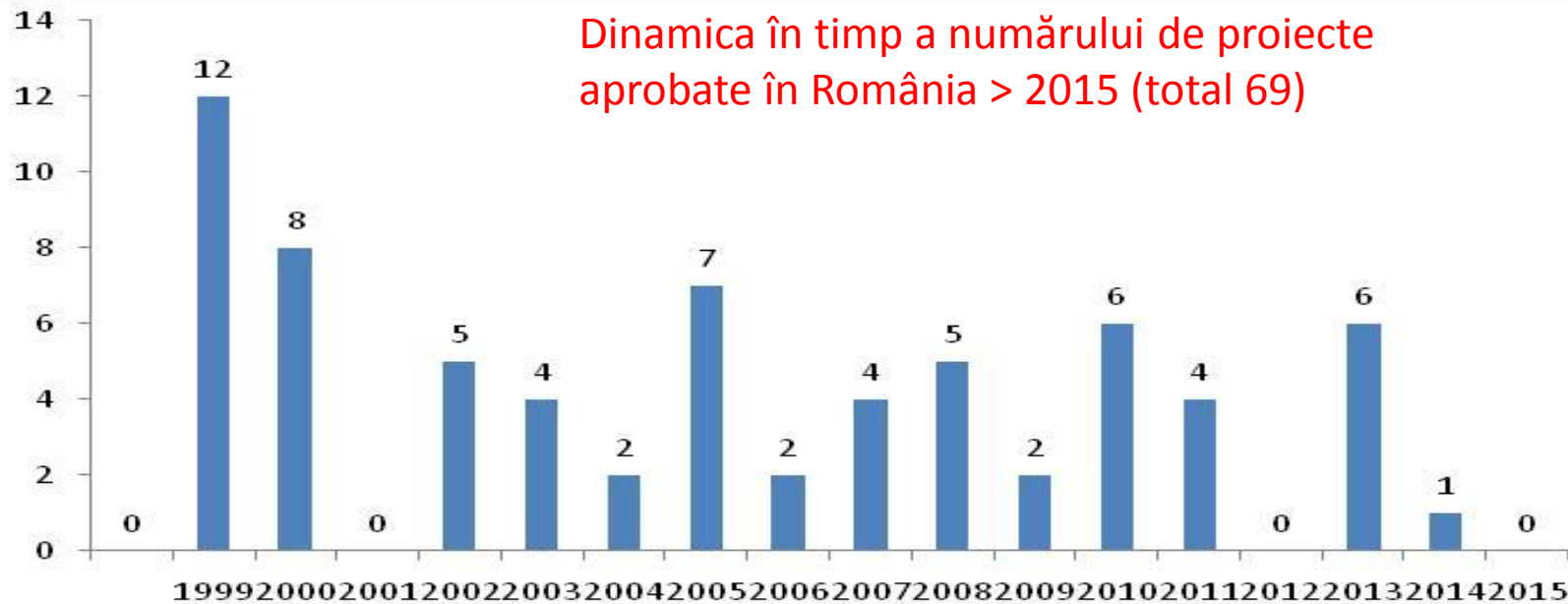
Ce tipuri de proiecte finanțează LIFE?

Dinamica în timp a numărului de proiecte aprobate în România > 2015 (total 69)

Tipuri de entități ce au câștigat finanțări LIFE și tipuri de proiecte

LIFE 2014-2020 – DOMENII PRIORITARE

1. Sub-programul Mediu (Environment)

- ❖ Mediu și utilizarea eficientă a resurselor (ENV)
- ❖ Natură și Biodiversitate (NAT, BIO)
- ❖ Guvernanță și informare în domeniul mediului (GIE)

LIFE10 ENV/PL/000661

LIFE12 INF/BE/000459 LIFE05 NAT/FIN/000105

LIFE10 ENV/RO/000729

LIFE05 NAT/FIN/000104

LIFE 2014-2020 – DOMENII PRIORITARE

2. Sub-programul pentru Politici Climatice:

- ❖ Atenuarea schimbărilor climatice (CCM)
- ❖ Adaptare la schimbările climatice (CCA)
- ❖ Guvernanță și comunicare legat de climă (GIC)

LIFE07 INF/E/000852

LIFE09 ENV/IT/000186

LIFE07 ENV/S/000908

LIFE10 ENV/ES/000456

DOCUMENTE IMPORTANTE LIFE 2014-2020

- ❖ **Regulamentul LIFE** (Reg. EU 1293/2013 din 20/12/2013)

http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2013.347.01.0185.01.ENG

- ❖ **Programul Multianual LIFE 2018-2020** (Decizia de implementarea Comisiei (EU) 2018/210 din 12/02/2018)

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1518531793134&uri=CELEX:32018D0210>

- ❖ **Acordurile de grant** (contracte de finanțare) ale beneficiarilor cu Comisia (care includ Condițiile Generale de implementare a proiectelor), precum și acordurile beneficiarilor de finanțări cu băncile – se găsesc în pachetul informativ asociat fiecărui domeniu prioritar.

In loc de Concluzii:

LUMEA POATE FI ASA...

DAR LUMEA POATE FI SI ASA....

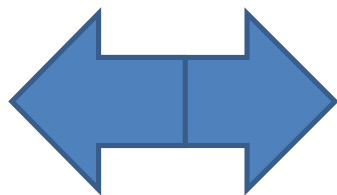

Este o alegere!

Ca societate putem “alege” un viitor în care consecințele acțiunilor noastre vor avea urmări catastrofale pentru toate speciile și ecosistemele.

Sau putem “alege” un viitor în care este loc pentru toți (specii/populații, ecosisteme) complexe de ecosisteme;

Vă mulțumesc!

mihai.adamescu@neemo.eu

<http://ec.europa.eu/environment/life/index.htm>